

Міністерство освіти і науки України
Українська інженерно-педагогічна академія
Інститут модернізації змісту освіти
Харківський національний медичний університет
Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України
Військово-медичний клінічний центр Північного регіону
Українська Асоціація організаційних психологів та психологів праці
Інститут Прикладної Психології «Гуманітарний центр»
Offenburger Akademie für Psychotherapie (Німеччина)
University of Technology Katowice (Польща)

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

II МІЖНАРОДНА МІЖДИСЦИПЛІНАРНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ «Сучасні психологічні тенденції підтримки та відновлення психічного здоров'я особистості: теорія та практика»

Харків, 2021

Міністерство освіти і науки України
Українська інженерно-педагогічна академія
Інститут модернізації змісту освіти
Харківський національний медичний університет
Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України
Військово-медичний клінічний центр Північного регіону
Українська Асоціація організаційних психологів та психологів праці
Інститут Прикладної Психології «Гуманітарний центр»
Offenburger Akademie für Psychotherapie (Німеччина)
University of Technology Katowice (Польща)

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

II МІЖНАРОДНА МІЖДИСЦИПЛІНАРНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ «Сучасні психологічні тенденції підтримки та відновлення психічного здоров'я особистості: теорія та практика»

Харків
24-25 вересня 2021 р.

Науковий оргкомітет конференції:

О.Е. Коваленко – д.пед.наук, професор, ректор Української інженерно-педагогічної академії
О.В. Купріянов – д.тех.н., професор, проректор з наукової роботи Української інженерно-педагогічної академії;

І.М. Соколова – д.психол.н., завідувач кафедрою практичної психології Української інженерно-педагогічної академії;

Д.В. Коваленко – д.пед.наук., професор, заступник керівника Навчально-наукового інституту педагогіки, психології, менеджменту та освіти дорослих Української інженерно-педагогічної академії;

А.В. Колгичіна – к.психол.н., доцент, доцент кафедри практичної психології Української інженерно-педагогічної академії;

Г.М. Кожина – д.мед.н., професор, академік Національної Академії наук Вищої освіти України, завідувач кафедри психіатрії, наркології, медичної психології та соціальної роботи Харківського національного медичного університету;

Л.М. Карамушка – д.психол.н., професор, заступник директора Інституту психології імені Г.С.Костюка НАПН України (Київ);

В.І. Заворотний – к.мед.н., Військово-медичний клінічний центр Північного регіону, ГО «Українська асоціація військової медицини»;

П.К. Власов – д.психол.н., директор Інституту прикладної психології «Гуманітарний Центр»;

К. Шляй – професор, керівник Оффенбурзької академії психотерапії;

А. Остенда – PhD, професор, ректор Вищої технічної школи в Катовіце;

М. Вежбік-Строньська – проректор Вищої технічної школи в Катовіце.

Виконавчий оргкомітет конференції:

А.О. Ломакін – к.тех.н., доцент кафедри практичної психології Української інженерно-педагогічної академії;

Т.С. Сапельнікова – к.психол.н., доцент, доцент кафедри практичної психології Української інженерно-педагогічної академії;

К.В. Астахова – к.екон.н., доцент кафедри практичної психології Української інженерно-педагогічної академії;

О.М. Харцій – к.психол.н., доцент, доцент кафедри практичної психології Української інженерно-педагогічної академії;

О.В. Баженов – завідувач лабораторії кафедри практичної психології Української інженерно-педагогічної академії;

А.О. Чередник – асистент кафедри практичної психології Української інженерно-педагогічної академії;

Т.В. Сердюк – старший лаборант кафедри практичної психології Української інженерно-педагогічної академії

Збірник тез доповідей II міжнародної міждисциплінарної науково-практичної конференції «Сучасні психологічні тенденції підтримки та відновлення психічного здоров'я особистості: теорія та практика» (м. Харків, 24-25 вересня 2021 р.): Укр. інж.-пед. акад. – Харків, 2021. – 108 с.

Редакційна колегія та оргкомітет не завжди поділяють думку авторів.

Повну відповідальність за достовірність і правильність поданого матеріалу несуть автори.

Рекомендовано до друку Науково-технічною радою
Української інженерно-педагогічної академії
(Протокол № 2 від 30 вересня 2021 року)

© УПА, 2021
© Колектив авторів, 2021

ЗМІСТ

Zavorotny Vyacheslav. Psychosomatic disorders in combatants under modern conditions	7
Moroz Ruslana. Peculiarities of the psychological condition of adults who have removed COVID-19	7
Sokolova Irina. Clinical and psychological peculiarities of bodily self-identity and self-perception disorders in young individuals	8
Sokolova Maria. Peculiarities of adolescents who play computer games.....	9
Александрова Інна Володимирівна. Сучасні погляди на проблеми материнського ставлення у жінок з різних типів сімей	10
Аржанухіна Світлана Василівна, Перцова Олена Вікторівна. Формування стресостійкості особистості здобувача освіти з во як вимога сучасності	11
Аржанухіна Світлана Василівна, Савченко Валерія Едуардівна. Психолого-педагогічні умови освітнього процесу підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва	13
Баженов Олександр Володимирович, Фальова Олена Євгенівна. Звернення до батьківських образів серед мотиваційних та особистісних чинників самореалізації першокурсників-психологів	15
Байдикова Олеся Олегівна. Тактильні контакти як ефективний спосіб підтримання та відновлення психічного здоров'я	17
Білецька Тетяна Вікторівна. Психологічна допомога військовослужбовцям у формуванні психологічної готовності до здійснення професійної діяльності	18
Бутенко Людмила Андріївна, Салюк Марина Анатоліївна. Феномен тілесного самосприйняття як фактор психологічного благополуччя особистості	20
Власов Пётр Константинович, Киселева Анна Аркадьевна. Открытость коммуникации как критерий её продуктивности	22
Воржеїнова Вікторія Василівна. Взаємозв'язок схильності до адиктивної поведінки та агресивності у студентському віці	22
Горбенко Владислав Юрійович, Шайхлісламов Земфір Рафікович. Наукові погляди визначення копінг-стратегії.....	23
Даценко Оксана Анатоліївна. Критерії психологічного здоров'я як наукова проблема....	25
Дерев'янка Світлана Петрівна. Сучасні технології та тренінгові розробки у парадигмі когнітивно-поведінкової терапії.....	27
Долгополов Сергій Юрійович, Калениченко Руслан Арсенович. Штучний інтелект як комплексний інструмент моніторингу та підтримки психологічного здоров'я особистості під час навчального процесу.....	28
Домаскін Анастасія Андріївна. Взаємозв'язок креативності та мислення студентів	30
Жиліна Карина Анатоліївна. Взаємозв'язок копінг-стратегій та емоційного інтелекту у дітей старшого шкільного віку.....	31
Запєвалова Світлана Олександрівна. Особливості вольової сфери особистості	32
Казарова Ганна Миколаївна. Взаємозв'язок задоволеністю шлюбом та тривожністю особистості серед молодих сімей	33
Каспїцька Вікторія Валеріївна. Специфіка вибору стратегій поведінки в конфліктній взаємодії підлітків та юнаків.....	34
Карамушка Людмила Миколаївна, Терещенко Кіра Володимирівна, Креденцер Оксана Валеріївна, Івкін Володимир Миколайович, Ковальчук Олена Степанівна, Лагодзінська Валентина Іванівна. Толерантність до невизначеності як чинник забезпечення психологічного здоров'я освітнього персоналу.....	36
Каун Євгеній Михайлович. Емоційний інтелект – шлях до підтримки та відновлення психічного здоров'я	38

Клевець Любов Миколаївна. Музикотерапія як один із методів сучасної психологічної підтримки та відновлення психічного здоров'я особистості.....	39
Кобильнік Лілія Миколаївна, Мельнікова Світлана Вадимівна. Психотерапевтична функція сім'ї в процесі відновлення психічного здоров'я.....	40
Кожевнікова Дарина Геннадіївна, Крижановська Зореслава Юріївна. Вплив типу прив'язаності на довіру до інших та самооцінку підлітків	42
Кожина Ганна Михайлівна, Зеленська Катерина Олексіївна, Стрельникова Ірина Миколаївна, Юдін Михайло Анатолійович, Толстая Тетяна Юріївна. Психотерапія тривожних розладів у вимушених переселенців.....	44
Кожина Ганна Михайлівна, Зеленська Катерина Олексіївна, Терьшина Ірина Федорівна, Гайчук Лариса Михайлівна, Каплюх Ольга Миколаївна. Самооцінка стану пацієнтів, хворих на деменцію та відношення до терапії їх родин.....	45
Колчигіна Анна Валеріївна, Нікуліна Анастасія Володимирівна. Психологічні особливості сприйняття реклами	46
Коренюк Тамара Олегівна, Калениченко Руслан Арсенович. Сучасні моделі підтримки та відновлення психічного здоров'я під час та після пандемії Covid-19.....	47
Король Сергій Миколайович, Коляда Наталія Вікторівна, Калинич Ніна Віталіївна. Профілактика методами арттерапії деструктивних форм поведінки дітей, які знаходяться в прийомних родинах	48
Кравченко Олена Василівна, Тробюк Наталія Юріївна. Збереження психічного здоров'я військовослужбовців НАНГУ як важливий чинник ефективності професійної діяльності.....	50
Крижановська Зореслава Юріївна. Надійний тип прив'язаності як основа розвитку психічно здорової дитини.....	52
Купчишина Валентина Чеславівна. Афірмація як один з механізмів підтримки психічного здоров'я особистості.....	54
Лагодзінський Віталій Володимирович. Вимірювання рівню емоційного інтелекту у військовослужбовців в контексті розвитку емоційного лідерства за допомогою опитувальника TEIQue	56
Лебедєва Аліса Олександрівна. Психологічне благополуччя сучасної молоді та їх відношення до сімейного життя.....	57
Льовкіна Олена Геннадіївна, Богдановський Ігор Валерійович, Богдановський Дмитро Ігорович. Ефективність як антистресова складова професійної діяльності в сучасному світі	58
Лисенко Інна Сергіївна. Види психологічної допомоги дітям з порушенням мовленнєвого розвитку	60
Лісецька Ірина Сергіївна. Розвиток психологічної залежності та оцінка ступеня ніотинової залежності в осіб підліткового та юнацького віку що палять.....	62
Ломакін Андрій Олександрович. Психологічні особливості професійного вигорання викладачів технічних дисциплін ЗВО.....	63
Маєвська Наталія Анатоліївна, Матейко Оксана Олегівна. Роль емоційного інтелекту в профілактиці післяпологової депресії.....	64
Милославська Олена Володимирівна, Гуляєва Олена Володимирівна. Проактивність в контексті психологічного здоров'я	66
Мондич Оксана Валентинівна. Проблеми психологічного та психічного здоров'я молоді в сучасному розвитку суспільства	68
Негода Олександр Анатолійович. Створення ілюзії дійсності в освітньому процесі за допомогою комп'ютерних програм для відновлення та підтримки психічного стану суб'єктів навчання	70
Некоз Ганна Григоріївна, Чепіга Лада Петрівна. Особливості життєздатності особистості у період молодості	71
Новосьолова Світлана Юріївна, Кирко Діана Володимирівна. Ефективність методу	

психологічним механізмом в плані побудови міжособистісних відносин, включаючи відносини дружби, любові та сімейні стосунки.

Прив'язаність є лоном, в якому формується психологічне дозрівання. Воно виконує роль захисту від зовнішнього стресу та створює простір для формування особистості. Коли дитина досягає підліткового віку, їй не потрібно протистояти старшому поколінню, оскільки вона має глибоку емоційну прив'язаність до матері, яка залишає дитині достатньо простору, щоб вона могла стати окремою особистістю.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, дитина не може повноцінно розвиватися без сформованої емоційної прив'язаності до матері. Середовищем, де формується емоційна прив'язаність, є сім'я, поза сім'єю встановити її досить складно. Майбутній розвиток дитини, її фізичне та психічне здоров'я, самооцінка, здатність утворювати повноцінні соціальні зв'язки створити гармонійну сім'ю – усе це та багато іншого залежить від поведінки матері щодо дитини в її ранньому віці.

**Кожина Ганна Михайлівна,
Зеленська Катерина Олексіївна,
Стрельникова Ірина Миколаївна,
Юдін Михайло Анатолійович,
Толстая Тетяна Юріївна**

*Харківський національний медичний університет,
м. Харків*

ПСИХОТЕРАПІЯ ТРИВОЖНИХ РОЗЛАДІВ У ВИМУШЕНИХ ПЕРЕСЕЛЕНЦІВ

У клініко-психопатологічній феноменології тривожні розлади мають значні вікові та гендерні особливості, також вони значно впливають на психосоціальну дезадаптацію, окрім того у формуванні тривожних розладів у чоловіків і жінок є суттєві відмінності механізмів їх розвитку та трансформації. Все вище перелічене і зумовлює специфіку клініко-патопсихологічних та психопатологічних проявів, та визначають необхідність розробки диференційованих лікувально-діагностичних підходів (Марута Н.О., Колядко С.П., Каленська Г.Ю., Денисенко М.М., 2016; Wray N. R., James M. R., Mah S. P., Nelson M., Andrews G., Sullivan P. F., Montgomery G. W., Birley A. J., Braun A., Martin N. G., 2007).

Мета. Визначити ефективність психотерапії тривожних розладів у вимушених переселенців.

Матеріали та методи. Нами було проведено комплексне обстеження 150 хворих з тривожними розладами, обох статей, у віці від 20 до 55 років. Основну групу увійшли 84 хворі (43 жінок та 41 чоловіків), ця група прийняла участь в розробленій нами спеціальній психотерапевтичній програмі. До контрольної групи увійшли 66 хворих (34 жінки та 32 чоловіка), котрі мали лікування за стандартною регламентованою терапією у лікарні.

Результати дослідження. На тлі використання розробленої персоніфікованої психотерапевтичної програми у пацієнтів основної групи було досягнуто значного терапевтичного ефекту (покращення фізичної активності, зниження тривожної симптоматики,) у 71,1% жінок та 69,2 % чоловіків.

За шкалою тривоги та депресії Гамільтона (72,7 % чоловіків та 75,7 % жінок) та за госпітальною шкалою тривоги та депресії (71,7 % чоловіків и 69,6 %) ми бачимо достовірне зниження по обох шкалах у пацієнтів основної групи. На відміну від пацієнтів контрольної групи у яких динаміка змін була незначною за показниками у психодіагностичних шкалах.

Показник якості життя в основній групі значно виріс за усіма шкалами психодіагностичної методики, ці результати були отримані після проведення персоніфікованої психотерапії, натомість у контрольній групі прогрес за цією методикою також був незначним. Так, було встановлено, що поліпшення сприйняття фізичного стану в

основній групі збільшилася на 29,2% обстежених, в контрольній – на 15,9%; задоволеність працездатністю на 51,8% в основній та на 28,7% відповідно; відчуття незалежності дій покращилося на 55,3% і 29,9% відповідно; відчуття духовної реалізації – 71,1% і 28,7% відповідно.

Висновки. З отриманих даних бачимо, що при комплексному лікуванні пацієнтів з тривожними розладами одним з вирішальних компонентів терапії є психотерапевтичні втручання, які в свою чергу залежать від багатьох факторів, один з них це – нозологія. Та звичайно нехтувати фармакотерапією неможна. Лише комплексний персоналізований підхід дає вагомі результати.

**Кожина Ганна Михайлівна,
Зеленська Катерина Олексіївна,
Терьошина Ірина Федорівна,
Гайчук Лариса Михайлівна,
Каплюх Ольга Миколаївна**

*Харківський національний медичний університет,
м. Харків*

САМООЦІНКА СТАНУ ПАЦІЄНТІВ, ХВОРИХ НА ДЕМЕНЦІЮ ТА ВІДНОШЕННЯ ДО ТЕРАПІЇ ЇХ РОДИН

Актуальність: деменція є придбаним психічним дефектом зі значними змінами у когнітивній функції психіки з розпадом ядра особистості. На сьогодні це питання стоїть на стику медицини, психології та соціології і всі ці питання розглядаються у дослідженнях, які передбачають вивчення пацієнта в єдності з його оточенням, а саме з родиною. Враховуючи індивідуальність і різноманітність клінічних проявів деменції, які не виключають обмеження соціального функціонування хворих. Ми вважаємо що доцільним є використання комплексної програми допомоги пацієнтам з деменцією. Такі програми включають проведення психоосвітніх тренінгів з урахуванням сімейноцентрованого підходу, проведення психофармакотерапії, психотерапії (Pinchuk I. Ya., Kolodieznyi O. V., Drevitska O. O., Myshakivska O. M., Zdoryk I. F., 2017; Shevchenko-Bitenskyi K. V., 2019).

Мета: з'ясувати психологічний стан родин та відношення до терапії пацієнтів хворих на деменцію.

Матеріали та методи: нами у дослідження було включено 99 пацієнтів з деменцією та 82 члена їх родин. Всі хворі перебували на лікуванні у КНП ХОР «Обласна клінічна психіатрична лікарня №3» під час проведення дослідження. У нашому дослідженні ми використовували: опитувальник «Тип ставлення родини до терапії психотропними препаратами» та Mini-Mental State Examination – MMSE, шкала «Оцінка якості життя».

Результати: за методикою «Тип ставлення родини до терапії психотропними препаратами»: відсторонений тип – 20,34 % родин, маніпулюючий тип – 35,6%, ворожий тип був у 28,81 % родин, підтримуючий тип – 15,25% родин. За методикою Mini-Mental State Examination: 32,19% пацієнтів мають результати, що відповідають деменції помірного ступеня, 67,81 % пацієнтів мають результати, що відповідають деменції легкого ступеня. За шкалою «Оцінка якості життя» були отримані дуже низькі показники за субшкалами: «міжособистісна взаємодія» – 3,6 балів; «особистісна реалізація» – 4,9 балів; «психологічне (емоційне) благополуччя» – 4,1 балів; «самообслуговування і незалежність дій» – 5,3 бали; «загальне сприйняття життя» – 2,8 балів.

Висновки: згідно з отриманими даними зрозуміло, що пацієнти з деменцією мають значні проблеми з якістю життя, що відображають показники шкали. Дуже прикро, що значна кількість членів родин не розуміють що необхідно проводити своєчасно лікування родича та контролювати за його якістю життя. Зараз розроблюється системи психологічної